

J E G Y Z K Ö N Y V

Készült: **Göd Város Önkormányzat Környezetvédelmi Bizottságának 2017. november 6-i, rendkívüli kihelyezett ülésén, az Ady Klub (2132 Göd, Kálmán u. 13.) helyiségében.**

Jelen vannak: - jelenléti ív szerint

Szász- Vadász Endre: Köszönti a jelenlévőket illetve a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának munkatársait, Kiss Gyulát és Selmeczi- Kovács Ádámot. Rendkívüli ülést tartunk 1. napirendi ponttal. Két bizottsági tag, Szabó Csaba és Mudri József igazoltan van távol. Szabó Csaba jegyzőkönyv-hitelesítőt távollétében felkéri Szabó Árpádot a jegyzőkönyv-hitelesítési feladat ellátására.

Egyebek napirendi pontot rendkívüli ülés esetén nem tárgyalja a bizottság.

(Dr. Pintér György alpolgármester csatlakozik az üléshez)

A bizottság tagjai 3 „igen”, egyhangú szavazattal elfogadják az alábbi napirendi pont tárgyalását és Szabó Árpád jegyzőkönyv-hitelesítőt megválasztását.

NAPIRENDI PONT:

1.) A Debegió-hegyen és környékén lévő homokpuszta gyepének megőrzése

Elterjesztő: Szász-Vadász Endre KVB elnök

Napirendi pont tárgyalása

1. napirendi pont: **A Debegió-hegyen és környékén lévő homokpuszta gyepének megőrzése**

Szász-Vadász Endre: A mai rendkívüli Környezetvédelmi Bizottsági ülés több szempontból is rendkívülinek mondható. Egyrészt más helyszínen tartjuk, másrészt egybekötjük a Duna - Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának (DINPI) lakossági fórumával. Előtte néhány szót mondana a Debegió-hegyről. Az elnevezés ne tévesszen meg senkit, hegyről szó sincs, inkább sík illetve lankás területről van szó. Maga a Debegió-hegy tulajdonképpen egy hatalmas homokdomb a homokgyep közepén. Megmászása nem túl nagy kihívás, tengerszint feletti magassága mindössze 128 méter, ám a hegy tetejére érve így is jó 30-40 méterrel a környező terület fölött találjuk magunkat, így csodálatos körpanoráma tárul elénk. Az M2-es főút által kettévágott, nagy természeti értékű gyepterület ritka növény és állatfajoknak szolgál élőhelyül.

A Debegió-hegyet egymástól szélső s égesen eltérő területcsoport váltja a homoki gyepek, a kékperjés száradó lárprét valamint a dunai ártéri erdő. A rövid bevezető után átadná a szót a DINPI munkatársainak, hogy ismertessék miért is volt szükség a mai lakossági fórumra.

Kiss Gyula (DINPI projektvezető): Köszönti a Göd Város Önkormányzatának munkatársait és a jelenlévő gödi lakosokat. A Debeió-hegy természeti állapotának javítását a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága „Szárzgyepek megőrzése Közép-Magyarországon” című LIFE + Nature program segítségével valósítja meg. Ennek az időtartama: 2013. szeptember 1. – 2020. augusztus 31. közötti időszakra tehető. Hosszabb munkafolyamatról van szó, ezért még 2 évvel meg lett hosszabbítva a pályázati idő. A pályázat célja, három kiemelt jelentőségű, ritka és veszélyeztetett szárazgyep élőhelytípus természetességi állapotát helyreállítani, megővni és javítani a kezelések során:

- Pannon lejtősztyepek és sziklafüves lejtők (6240 Szubpannon sztyepek)
- Pannon löszgyepek (6250 Síksági pannon löszsztyepek)
- Pannon homoki gyepek (6260 Pannon homoki gyepek)

A pannon szárazgyepek közösségi jelentőségű élőhelytípusok. A Natura 2000 hálózat könnyebb kezelhetősége érdekében az EU területén kialakított biogeográfiai régiók közül a pannon biogeográfiai régió csaknem teljes egészében Magyarország területére esik, sok csak hazánk területén elforduló élőhelytípust és fajt (ún. "pannonikumokat,") magába foglalva. Magyarország természetes élőhelyei, állat- és növényfajai egyedülálló értéket képviselnek Európában. A Kárpát-medence földrajzi adottságainak köszönhetően magas a bennszülött (endemikus) és maradványfajok (reliktumok) aránya a hazai flórában és faunában. A természetvédelmi munkák megközelítőleg 650 hektárnyi Natura 2000 területet érintenek, kilenc helyszínen:

- Epöli szarmata vonulat (Gyermely, Máriahalom)
- Debegió-hegy (Sződ, Szőliget, Göd)
- Érd-térenyi plató (Budapest, Törökbálint)
- Felső-Tápió (Szentmártonkáta)
- Alsó-Tápió és patak völgyek (Tápiószecs, Tápióság)
- Gödöllői-dombság: Domonyvölgy (Domony, Gödöllő) és Küldői-hegy (Kistarcsa, Kerepes)
- Gödöllői-dombság peremterületei: Fóti Somlyó (Fót)

Kiss Gyula (DINPI projektvezető): Néhány szó a szárazgyepekéről. Ez egy összefoglaló elnevezése a sok szempontból különböző, sokféle vegetációtípusnak. Komplex élőhelyek, amelyek a számos habitat, mikrohabitat által fontos szerepet játszanak a biodiverzitás megőrzésében. A természetes és természetközeli szárazgyep területek természetvédelmi, gazdálkodási szempontból egyaránt fontos élőhelyek. Az évezredek tájhasználat során alakultak ki. Jelenkori nagy kiterjedésüket kezdetben a nagyarányú erdőirtásnak, ezt követően a legeltetési állattartás hatásának köszönhetjük. Területi arányuk napjainkban csökken, főleg a meliorációs módokban történt változások, a túllegetetés és a melioráció hatására.

Kiss Gyula (DINPI projektvezet):

A legfőbb problémák és ezek kezelése:

- *shonos cserjefajok terjedése, felgyorsult szukcesszió, beerd sülés következtében cserjeirtás*
- *Megsemmisült, leromlott gyepterületek, gyeprekonstrukciós beavatkozások*
- *Lágy- és fás szárú invazív növényfajok terjedése melyeknek mechanikai úton és kíméletes vegyszerhasználattal (csöpögésmentes eljárás, specifikus herbicidek) történ invazív irtása szükséges*
- *Kedvez tlen emberi hatások: illegális hulladék lerakás, illegális utak, terepi sportok védett gyep területeken, engedély nélküli homokbányák, stb. felszámolása*
- *A földterületek kedvez tlen tulajdonviszonyai, földterületek állami tulajdonba és természetvédelmi kezelésbe vétele*

Kiss Gyula (DINPI projektvezet):

Általános céloknak a következőket t zték ki:

- *A kezelések, a gyeprekonstrukciós beavatkozások és a gyepek regenerációjának monitorozása botanikusok és zoológusok segítségével.*
- *Széleskör tájékoztatás, ismeretterjesztés: információs és Natura 2000 táblák kihelyezése, két új tanösvény létesítése (Tápióság, Budaörsi kopárok) és egy felújítása (Fóti Somlyó).*
- *Évente több alkalommal önkéntesek bevonása az él helykezelési munkákba (középiskolák, egyetemek, cégek, stb.).*
- *Különféle „csatornákon” folyamatos tájékoztatás az elért eredményekről, tapasztalatokról: újságcikkek, honlap hírek.*
- *A szakmai közönség számára egy workshop megszervezése. A saját tapasztalatok szakmai konferenciákon történ prezentálása.*
- *Tájékoztató fórumok szervezése a pályázati területek által érintett településeken. Párbeszéd a lakossággal, a helyi gazdálkodókkal, különös tekintettel az „érzékenyebb” területekre: prezentációk, bemutató kirándulások a projekt helyszíneken.*
- *‘Rosalia’ tanulmánykötet összeállítása a száraz gyepek természetvédelmi célú kezeléséről, tudományos publikációk.*
- *‘Cincér’ újság a DINPI ismeretterjeszt hírlevele pl. iskolák, könyvtárak részére, 5 alkalommal a száraz gyepekről.*
- *„Fedezze fel a Gödöllői-dombság tájvédelmi körzetet” népszerűsítő, ismeretterjesztő kötet elkészítése.*
- *Brossurák, információs füzetek terjesztése a pályázatról, pályázati területekről és a beavatkozásokról.*

Kiss Gyula (DINPI projektvezető): Köszöni a figyelmet és átadná a szót Selmeczi- Kovács Ádámnak.

Selmeczi- Kovács Ádám (DINPI munkatárs): Köszönti a jelenlévőket. Kollégája már elmondta a lényegi részt. Terveik szerint a sikertelen fásításokból spontán továbbterjedő fehér akácok kivágásával néhány év múlva visszaállhat egy olyan állapot, amelyben a kiemelten védett nemzeti kincseink, például a homoki kikerics és a magyar futrinka. A fehér akác invazív fajspontán terjedése Magyarországon elsősorban a csapadékban viszonylag szegény homokterületeken valósul meg egyik legveszélyesebb invazív neophyta fajaként tartjuk számon. A faj mind gyökérről, mind tuskóról kiválóan sarjad, magja közel 50 évig megmarad a talajban csírázóképesen. Ezért ahol megtelepedett onnan gyakorlatilag kiiríthatatlan. Az előadásának témája a „Természeti értékek a Debegió-hegyen. Miért is értékes ez a terület? A terület 1997 óta védettnek van nyilvánítva, többen végeztek zoológiai, botanikai kutatásokat. Régebbi adatokból tudható, hogy nagyon sok növény fordult itt elő. Többek között a magyar szegfű, a vörös fogfű, a kunkorgó árvalányhaj, a védett növények közül a bunkós hagyma, a kék szárnagyér, a budai imola, a szártalan csüdfű és a finom szálú, ezüstös virágú homoki árvalányhaj. Szívvel-lelkel gyönyörködhetünk látvány, amikor az árvalányhaj hullámszik a tavaszi szélben és milliónyi virágával beborítja a domboldalt. A zárt homoki sztyeprét társulás legértékesebb növényei közé tartozik a fokozottan védett csikófark és a már korábban is említett homoki kikerics melynek eszmei értéke 100 000 Ft. Minden bizonnyal még több ritkaság él a területen, hiszen a rovarok közül előkerült már a fokozottan védett magyar futrinka, melynek eszmei értéke szintén 100 000 Ft. A madárvilág ritkaságai közül itt költ az erdei pacsrta. Továbbá élőhelyet biztosít a terület a sisakos sáskának és a szongáriai cselőpóknak. Megköszöni a figyelmet.

Kiss Gyula és Selmeczi- Kovács Ádám (DINPI munkatársai): Várják a kérdéseket, észrevételeket.

Rapay Tamás: A Nevelek- d 1 részen lakik, sokszor viszik ki a területre sétáltatni a kutyáját. Többször is észlelt quad- és krossz motor nyomokat a területen. Mennyire roncsolják ezek a járművek a talajszerkezetét?

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): A talaj rétegeit, úgy kell elképzelni, hogy szelvényeken helyezkednek el. A quad-és a krossz motor csak felületi sérülést okoznak a talajon, melynek „sebei” begyógyulnak. Tehát nem veszélyforrások a területre nézve. Ha például egy tanösvényt alakítanánk ki a területen, akkor kialakulna, egy kitaposott mezsgye rész az jobban károsítaná a talaj szerkezetét.

Rapay Tamás: Lovat is szoktak vinni a területre.

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): A ló is károsabb hatással van, mert a patáival felszaggatja a talajt.

Kiss Gyula (DINPI): Illetve ha már ló, akkor az általa való trágyázás sem kedvez a területnek.

Jakab Júlia: szonos fafajták kiirtására, kivágására sor kerül-e?

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Nem csak a fehér akácokat. Megmaradnak a ligetes részek is.

Kiss Gyula (DINPI): A nem ütemterv szerint lévő akácok lesznek kiírva. A lakosságnak fel sem fog tenni, mert meghagynak 5-10 m széles erdős sávreszt, mely továbbra is garantálja a lakók részére a ligetes hatást. Az szonos fák nem.

Szekeres Máté: Ha kivágják az akácokat, elvihető-e a lakosság számára? Illetve hogyan gátolják meg a falopást?

Kiss Gyula (DINPI): A terület az Ipoly Erdészeti Zrt. vagyonkezelésében van, a Váci Erdészeti rendelkezik vele.

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Lakossági megkeresés van. A terület tulajdonosával kell egyeztetni. Ha fakitermelés történik engedély nélkül, az feltűnik. Az Ipoly Erdészeti Zrt. szokott „szedd magad akció” keretében fát kiértékesíteni a lakosság részére, de a Debegió-hegy az nem ilyen terület.

Kiss Gyula (DINPI): A Tápióságon volt példa a „szedd magad akcióra” ahol bevonták a lakosságot a fagyjéti akcióba.

Dr. Pintér György: Az eljárás során csak olyan fát vágnak ki, ami káros a területre?

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Nem egyszer fakitermeléséről van szó. A kivágandó fák be vannak oltva, így írhatóak ki. Többi fára nem káros.

Dr. Pintér György: Nem gondoltak-e arra hogy kiadják bérbe a területet például jószágok legeltetésére? Pedagógia célzata is lehetne.

Kiss Gyula (DINPI): Hosszú távon is meg kell őrizni a terület természeti értékeit.

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Gödön még nem találtak legeltető gazdákat. Vasút, főút, hogy viszik oda az állatokat? Ha a jelenlévőknek van erre javaslata, hogy lehet ezt megoldani, szívesen fogadják.

Dr. Pintér György: Hirtelen ötletként a helyi újságban lehetne például meghirdetni.

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Örülnének ennek a kezdeményezésnek.

Kiss Gyula (DINPI): Az elején említette, hogy 9 db pályázati helyszín van. Ezek a helyszínek nem túl nagyok, hobbi állattartást lehetne végezni 5-15 db birkával. Ez nem jövedelmez egy gazda számára.

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Családi gazdaságot nem bírna el, nagyon gyenge a gyeplé. Legalább 30-50 db juh kellene az már nagyüzemi tartásnak számítana. Ahhoz viszonyítva anyagi támogatási rendszer szükséges.

Dr. Pintér György: Tanösvény tájékoztató kihelyezését is javasolná.

Kiss Gyula (DINPI): egy 100x180 cm-es térképes fajismertető tábla ki van már helyezve.

Vendég férfi: Vasúttal párhuzamosan nem lehet kihelyezni valamilyen figyelemfelkeltő táblát vagy jelzett útvonalat?

Kiss Gyula (DINPI): Végesek az anyagi források. Nem saját vagyongazdálkodásban van a terület, ami kb. 50-60 hektárnyi kb. 30 millió Ft lenne hozzá szükséges.

Dr. Pintér György: Ha a tábla kihelyezésén múlik, azon lehet segíteni.

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Lehetne a lakosok számára további előadásokat tartani.

Kiss Gyula (DINPI): Családi napokat is lehet csinálni, önkéntesek bevonásával. Más településen is működik. A helyi lakosok bevonása 1-2 órás természetvédelmi játékok szervezésével a területen. Hétféle időpontokon, 60-80 fős családi jellegű összejövetelként.

Szász-Vadász Endre: Nem esett szó a területen lévő gombafajokról.

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Nem igazán a szakterülete a gombák.

Szász-Vadász Endre: Sokan járnak gombát szedni. Van-e arra esély, hogy csak erre a területre jellemző gombákat ki lehetne állítani?

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Természeti értékek csoportba sorolható a gombafajok is. Sajnos kevés figyelmet kapnak például a Börzsönyben is. Szükségét éreznék, hogy több figyelmet kellene fektetni a gombákra is.

Vendég n : Van-e arra lehetőség, hogy szemeteseket helyeznek ki a területen?

Selmeczi-Kovács Ádám: Nem terveznek, nem az a hatáskörük. Nem is javasolja a szemeteselést.

Kiss Gyula (DINPI): Ha a lakos szemeteselni akar, nem segít a szemetes kihelyezése. Bírósággal lehet sújtani a szemeteselést.

Szekeres Máté: Természetvédelmi területen nem is lehetne kutyát sétáltatni illetve szemetet elhelyezni. Talán a tábla kihelyezése visszatartó erő lehetne.

Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI): Kihelyezhető a tábla, de nem gondolja, hogy sokat segít a helyzetben. A törvényi keretek sem életszerűek, például nemzeti parkokba is kihelyezhető olyan tábla hogy gombát nem lehet szedni, de a lakosságot ez nem fogja visszatartani.

Szász-Vadász Endre: Ennek ellenére, javasolná táblák kihelyezését a frekvenciátaltabb helyeken.

Kiss Gyula és Selmeczi-Kovács Ádám (DINPI munkatársai): Még egyszer szeretnék, megköszöni a figyelmet.

Szász-Vadász Endre: Köszöni a figyelmet. A jelenlévőknek a részvételt, a DINPI munkatársainak a tájékoztatást, majd az ülést bezárja.

Kmf.

Szász-Vadász Endre
KVB elnök

Szabó Árpád
KVB tag, jegyző könyv hitelesítő